บทคัดย่อ

วิธีวิทยาและการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับมนุษย์และวัฒนธรรมของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ในฐานะนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และประวัติศาสตร์ มีลักษณะคือ “สหวิทยาการ” ที่ผสานแนวทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์เข้าด้วยกัน

ชีวิต การทำงานวิชาการ งานบริหาร และความเปลี่ยนแปลงในวงวิชาการสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ตั้งแต่ทศวรรษ 2520 เป็น “บริบท” ที่หล่อหลอมความคิดที่ส่งผลต่อวิธีวิทยาในการวิจัยของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

งานวิจัยด้านประวัติศาสตร์ของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ เป็นการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ผสานเข้ากับมโนทัศน์ทางสังคมศาสตร์ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากสี่ปัจจัย คือ ประการแรก ปรัชญาประวัติศาสตร์จากสำนักแอนนาลส์ สำนักซ้ายใหม่ สำนักเคมบริดจ์ ประการที่สอง แนวทางการวิจัย “ไทยศึกษาเชิงวิพากษ์” ในวงวิชาการไทยที่ช่วงทศวรรษ 2520 ที่แตกต่างไปจากงานวิจัย “กระแสหลัก” ประการที่สาม จารีตการวิจัย “ไทยศึกษาแบบญี่ปุ่น” ที่มีจุดเด่นคือ การใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะ “หลักฐานชั้นต้น” อย่างหนักแน่น และประการที่สี่ ทฤษฎี-มโนทัศน์ทางสังคมศาสตร์จากตะวันตกที่นำมาปรับใช้ในการวิจัย

ด้านงานวิจัยรัฐศาสตร์ของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ที่ประกอบด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค หลักรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง ก็มีการนำเอาวิธีวิทยาทางมนุษยศาสตร์มาใช้โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ที่พิจารณาภูมิหลัง ความเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการทางประวัติศาสตร์อยู่ด้วย

อย่างไรก็ดีก็พบข้อจำกัดในงานวิจัยของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์อยู่บ้าง ซึ่งเป็นปกติธรรมดาของผลงานวิชาการ โดยเฉพาะงานวิจัยช่วงทศวรรษ 2540 ที่ยังขาดความละเอียดของการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ รวมถึง “จุดยืน” หรือ “มุมมอง” ที่สะท้อนผ่านงานวิชาการบ้างชิ้นที่สร้างข้อกังขาให้กับวงวิชาการอยู่บ้าง

Abstract

As a political and historical scholar, Nakharin Mektrairat's methodology and body of knowledge in human and cultural studies are defined as "interdisciplinarity" which combines humanities and social sciences' research approaches.

His (personal) life, academic and administrative work as well as changes in humanities and social sciences society since 1977 became the "context" that shapes his thought which affects his research methodology.

Nakharin Mektrairat's historical research approach adopts both historical methodology and social concepts, which is affected by four factors. The first factor is the influences from historical philosophy such as the Annales School, the New Left, and the Cambridge School. The second factor is based on "critical Thai Studies" in Thai academic society since 1977, which differed from the "mainstream". The third factor is research common traditions of "Japanese-style Thai Study" which focuses on using historical evidence—"primary source" in particular. The last factor is the western social concept theory which has been adapted for doing research.

Meanwhile, Nakharin Mektrairat's political research, relating to local government, decentralization, provincial authority, the Constitution, and political institutions, has adopted humanity methodology especially in his studies of historical background, changes, and historical development.

The limitation of Nakharin Mektrairat's work, however, has been found, which is considered normal for Thai academic studies since 1997. The historical evidence was not carefully selected. His point of view shown in some of his academic papers also are still questionable.